

अपंग व्यक्ती (समानसंधी, हक्कांचे संरक्षण आणि संपूर्ण सहभाग) अधिनियम, १९९५ नुसार शालेय शिक्षण विभागांतर्गत येणा-या गट -अ ते गट- ड मधील नामनिर्देशनाने नियुक्ती करावयाच्या पदावर अपंगांसाठी ३ टक्के आरक्षणाबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक अपंग-२०१०/(२१९/१०)/असंक
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :: २१ जानेवारी, २०११

- वाचा : १)** शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक अपंग/१००२/(१५४/०२)/असंक,
दिनांक २३/८/२००५
- २)** उपसचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
यांचे पत्र क्रमांक न्यायाप्र-२००९/प्र.क्र.५/सुधार-३, दिनांक ३/७/२०१०

प्रस्तावना : अपंग व्यक्ती (समानसंधी, हक्कांचे संरक्षण आणि संपूर्ण सहभाग) अधिनियम, १९९५ नुसार शालेय शिक्षण विभागांतर्गत येणा-या गट अ ते गट ड मधील नामनिर्देशनाने नियुक्त करावयाच्या पदावर अपंगांसाठी ३ टक्के आरक्षण ठेवण्यासाठी उपरोक्त अनुक्रमांक (१) येथील शासन निर्णयान्वये अपंगांचे प्रवर्ग निश्चित करून आदेश निर्गमित करण्यात आले होते. मा.उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ येथे दाखल करण्यात आलेल्या जनहित याचिका क्रमांक २२५/२००९ च्या अनुषंगाने शासन सेवेत अपंग प्रवर्ग प्रकारानुसार पदे राखून ठेवण्याबाबत यापूर्वी निर्गमित केलेल्या आदेशाचा नव्याने आढावा घेऊन सुधारित आदेश निर्गमित करण्याबाबत सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने उपरोक्त अ.क्र.(२) येथील पत्रान्वये सूचित केले आहे.

त्यानुसार केंद्र शासनाने जी पदे अपंगांच्या ज्या प्रवर्गासाठी निश्चित केली आहेत अशा प्रकारची विभागातील समान पदे जी विभागाच्या आस्थापनेवर आहेत त्यांच्या बाबतीत अपंग प्रवर्ग आरक्षणाबाबत आदेश निर्गमित करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :

उपरोक्त अनुक्रमांक (१) येथील शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक-अपंग/१००२/(१५४/०२)/असंक, दिनांक २३/८/२००५ अधिक्रमीत करून पुढील सुधारित आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत.

२. शालेय शिक्षण विभागातील नामनिर्देशनाने नियुक्त करावयाच्या गट-अ ते गट-ड पदांच्या बाबतीत सोबत जोडलेल्या यादीतील पदे त्यांच्यासमोर निश्चित करण्यात आलेल्या अपंगांसाठीच्या ३ % आरक्षणांतर्गत अपंग प्रवर्गासाठीची पदे म्हणून सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. विभागातील उर्वरित ज्या पदांचा या यादीमध्ये समावेश नाही अशा पदांच्या बाबतीत तज्ञ समितीच्या शिफारशीनुसार स्वतंत्रपणे आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

४. अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम, १९९५ मधील कलम क्रमांक ३२ व ३३ नुसार विभागाच्या अधिपत्याखालील आस्थापनेंतर्गत गट-अ ते गट-ड या संवर्गातील

पदांवरील सरळसेवा भरतीमध्ये किमान ४० % अपंगत्व असलेल्या अंध/ अल्पदृष्टी, कर्णबधीर व अस्थिव्यंग या प्रवर्गातील अपंग व्यक्तींसाठी प्रत्येकी १% याप्रमाणे ३% आरक्षण लागू राहील.

५. हे आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०११०१२११८०८२४००१ आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

सीमा य.उकार्डे

(सीमा य.उकार्डे)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव,
मा.मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव,
मा.राज्यमंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव,
सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राने),
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर,
महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर,
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
संचालक, रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, कोकणभवन, नवी मुंबई,
शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
शिक्षण संचालक (प्रौढ शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
संचालक, महाराष्ट्र राज्य परीक्षा मंडळ, पुणे,
संचालक, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळ, पुणे,
संचालक, राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था, पुणे,
संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे,
संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक नियोजन व प्रशासन संस्था, औरंगाबाद,
संचालक, महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, पुणे,
राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र राज्य प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई,
सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक,
सर्व शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक), जिल्हापरिषदा,
सर्व मंत्रालयीन विभागाचे अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,
सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष साख्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२ (सुधार-३),
सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२ (कार्यासन १६-अ),
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२
विभागातील सहसचिव/उपसचिव/अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी,
निवडनस्ती, कार्यासन अल्पसंख्यांक कक्ष

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

अपंग व्यक्ती प्रवर्गासाठी निश्चित केलेले पद

(अ) शालेय शिक्षण विभाग

अ.क्र.	पदनाम	सुयोग्य अपंगत्व प्रकार
१	सहसंचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद/ महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद	OL, OA, OAL, HH
२	विभागीय अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ	OL, OA, OAL, HH
३	आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य परिक्षा परिषद	OL, OA, OAL, HH
४	राज्य प्रकल्प नियंत्रक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई	OL, OA, OAL, HH
५	प्रकल्प सहसंचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद	OL, OA, OAL, HH
६	निर्मिती प्रमुख, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद/ राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था	OL, OA, OAL, HH
७	शिक्षण उपसंचालक (सामान्य शिक्षण/ प्राथमिक शिक्षण/ प्रौढ शिक्षण/ विभागीय कार्यालय/ व्यवसाय मार्गदर्शन व निवड संस्था, मुंबई)	PS, LV, HH OL, OA, BL, HH, LV
८	संचालक, राज्य आंगल भाषा अध्यापन संस्था, औरंगाबाद/ महाराष्ट्र राज्य महिला प्रौढ शिक्षण संस्था	PS, LV, HH, OL, OA, BL
९	सचिव, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे	OL, OA, OAL, HH
१०	उपआयुक्त, महाराष्ट्र राज्य परिक्षा परिषद, पुणे	OL, OA, OAL, HH
११	कक्ष प्रमुख, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद	PS, LV, HH, OL, OA
१२	शिक्षण उपसंचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, BL, HH
१३	कार्यक्रम-नि-पाठलेखक राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था, पुणे	BL, OL, OA, OAL
१४	पीठासीन अधिकारी, शाळा न्यायाधिकरण	OL, OA, OAL, HH
१५	प्राचार्य, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था	OL, OA, OAL, HH
१६	सचिव, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ/ विभागीय मंडळे/ राज्य शिक्षक प्रशिक्षण मंडळ	OL, OA, OAL, HH
१७	प्रशासकीय अधिकारी, राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था, पुणे	OL, OA, OAL
१८	प्रशासन अधिकारी, प्रकल्प महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद	OL, OA, OAL
१९	शिक्षणाधिकारी, शिक्षण मंडळ महानगरपालिका, मुंबई	OL, OA, BL, MW, B, LV, HH
२०	शिक्षण प्रमुख, शिक्षण मंडळ महानगरपालिका, पुणे	OL, OA, BL, MW, B, LV, HH

२१	प्रशासन अधिकारी, शिक्षण मंडळ महानगरपालिका, पिंपरी-चिंचवड	OL, OA, BL, MW, B, LV, HH
२२	शिक्षणाधिकारी, शिक्षण मंडळ महानगरपालिका, नवी मुंबई/ पुणे	OL, OA, BL, MW, B, LV, HH
२३	प्रशिक्षण प्रमुख, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद	OL, OA, OAL
२४	शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक शिक्षण)(माध्यमिक) शिक्षण निरीक्षक (उत्तर/ दक्षिण/ पश्चिम)	OL, OA, BL, MW, B, LV, HH
२५	प्राचार्य, शासकीय विद्यानिकेतन/ महाराष्ट्र राज्य दृक्श्रवण शिक्षण संस्था, पुणे	OL, OA, OAL
२६	संपादक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	HH, B, L.V.
२७	सहाय्यक आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद, पुणे	OL, OA, OAL
२८	प्राध्यापक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद/ राज्य विज्ञान शिक्षण संस्था/ राज्य आंगलभाषा अध्यापक संस्था	OL, OA, BL, LV
२९	प्रकल्प समन्वयक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद	OL, OA, OAL
३०	ज्येष्ठ अधिव्याख्याता, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, पुणे	OL, OA, OAL
३१	प्रकल्प अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, HH
३२	सह सचिव (कनिष्ठ) महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ	OL, OA, OAL
३३	सहाय्यक संचालक, सामान्य शिक्षण/ प्रौढ शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद	OL, OA, OAL
३४	जिल्हा प्रौढ शिक्षणाधिकारी/ शिक्षणाधिकारी (निरंतर शिक्षण)	OL, OA, OAL
३५	प्रशासन अधिकारी, सामान्य शिक्षण/ प्राथमिक शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद/ महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद, पुणे	OL, OA, B, LV, HH
३६	उप सचिव, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, OAL
३७	व्यवसाय मार्गदर्शन अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, BL, LV
३८	संचालक, बालभवन,	OL, OA, OAL
३९	कार्यक्रम अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, OAL
४०	सहाय्यक संचालक (सामान्य शिक्षण)	OL, OA, OAL
४१	मूल्यमापन अधिकारी, राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, OAL
४२	विद्युत अभियंता, राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था, पुणे	OL, HH
४३	उप शिक्षणाधिकारी/ शिक्षण उपनिरीक्षक (सामान्य शिक्षण/ प्रौढ शिक्षण)	OL, OA, B, LV, HH, BL
४४	मुख्याध्यापक/ गट शिक्षणाधिकारी (सामान्य शिक्षण)	OL, OA, B, LV, HH, BL
४५	मूल्यमापन अधिकारी, (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद/ महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद), पुणे	OL, OA, B, LV, HH, BL
४६	प्राचार्य, शासकीय अध्यापक विद्यालय	OL, OA, B, LV, HH, BL

४७	विषय विशेषज्ञ, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, B, LV, HH, BL
४८	अधिव्याख्याता, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, BL, OA, B, LV
४९	सहाय्यक सचिव, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे व विभागीय मंडळे/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, B, LV, HH, BL
५०	विज्ञान सल्लागार (शालेय शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, B, LV, HH, BL
५१	समाज शिक्षणाधिकारी (प्रौढ शिक्षण)	OL, OA, B, LV.
५२	कुल प्रमुख (सामान्य शिक्षण)	OA, OL, LV, OLA
५३	उपसंपादक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	HH, OA, OL, BL, B.LV.
५४	समन्वयक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे /महाराष्ट्र शैक्षणिक नियोजन व प्रशासन संस्था/अपंग एकात्मिक शिक्षण योजना, शिक्षण संचालक (प्राथमिक)	OL, OA, B, LV, HH, BL
५५	सहाय्यक व्यवसाय मार्गदर्शन अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, OAL, LV
५६	कार्यक्रम अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद/ प्रौढ शिक्षण/ सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद	OL, OA, OAL, LV
५७	सांख्यिकी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद (सामान्य शिक्षण), पुणे	OL, HH, B, LV
५८	प्रशासन अधिकारी, मनपा शिक्षण मंडळ (सामान्य शिक्षण)	OL, OA, B, LV, HH
५९	सहाय्यक कार्यक्रम अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, OAL, LV
६०	प्रकल्प अधिकारी/ उप शिक्षणाधिकारी (निरंतर/ प्रौढ)/ जिल्हा प्राथमिक शिक्षण प्रकल्प	OL, OA, B, LV, HH, BL
६१	शिक्षणाधिकारी, शिक्षण मंडळ, कल्याण/ ठाणे/ वाघाळा, जि.नांदेड/ औरंगाबाद/ अकोला, भिवंडी-निजामपूर, जि.ठाणे	OL, OA, B.L, MW, B, LV, HH
६२	विशेष कार्य अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, B, LV, HH, BL
६३	अधिक्षक, शासकीय अध्यापक विद्यालय (सामान्य शिक्षण)/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद,	OL, OA, B, LV, HH,
६४	सहाय्यक वाणिज्य शाळा निरीक्षण, महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद, पुणे	OL, OA, B, LV, HH, BL
६५	अधिव्याख्याता, जिल्हा शिक्षण प्रशिक्षण संस्था	OL, OA, B, LV, HH, BL
६६	प्रबंधक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OA, OL, B, LV, HH
६७	संचालकांचे स्वीय सहाय्यक (सामान्य शिक्षण)	BL, OA, OL, OLA, B, LV
६८	अधिक्षक, गट ब (सामान्य शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद/ प्रौढ शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद./ वेतन पथक (प्राथमिक/ माध्यमिक)	OL, OA, BL, HH, B, LV

६९	लेखा अधिकारी (सामान्य शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, प्रौढ शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक -नि- प्रशिक्षण संस्था/ राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था)	BL, OA, OL, HH
७०	प्रशासन अधिकारी, महानगरपालिका शिक्षक मंडळ (सामान्य शिक्षण)	OL, OA, B, LV, HH,
७१	इलेक्ट्रॉनिक अभियंता, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, प्रौढ शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक -नि- प्रशिक्षण संस्था/ राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था	OL, OA, BL, HH
७२	लेखा अधिकारी गट ब, जिल्हा प्राथमिक शिक्षण प्रकल्प	BL.OA. OL, HH
७३	अधिक्षक, सामान्य राज्य सेवा, गट ब, सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, BL, HH, B, LV
७४	लेखापाल, सा.रा.से. गट ब, सामान्य शिक्षण	BL, OA, OL, HH
७५	लघुलेखक (उच्चश्रेणी) सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद/ प्रौढ शिक्षण	OL, OA, BL, OLA, B, LV, HH
७६	सहाय्यक शिक्षण उपनिरीक्षक (सामान्य शिक्षण/ प्रौढ शिक्षण)	OL, OA, B, LV, HH, B.L.
७७	समुपदेष्टा, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OA, OL, BL
७८	प्रशासन अधिकारी (नगरपालिका शिक्षण मंडळ) सामान्य शिक्षण	OL, OA, B, LV, HH,
७९	विस्तार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, B, LV, HH,
८०	विज्ञान पर्यवेक्षक (सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे)	OL, OA, B, LV, HH,
८१	समन्वयक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	OL, OA, B, LV, HH,
८२	जिल्हा विज्ञान पर्यवेक्षक (सामान्य शिक्षण)	OL, OA, B, LV, HH,
८३	मूल्यमापन अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद, पुणे	OL, OA, OAL
८४	सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी (प्रौढ शिक्षण)	OL, OA, OAL
८५	सहाय्यक अधिक्षक (सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद/ प्रौढ शिक्षण)	OL, OA, BL, HH, B, LV.
८६	सहाय्यक लेखाधिकारी (म.वि.ले.से.), सामान्य शिक्षण/ प्राथमिक शिक्षण	BL.OA. OL, HH
८७	पटकथा लेखक, राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था, पुणे	OA, OL, BL, OAL, B, LV,
८८	लघुलेखक (निम्नश्रेणी) सामान्य शिक्षण/ प्रौढ शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण संस्था/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था/ जिल्हा शिक्षण प्रशिक्षण संस्था	OL, OA, BL, OAL, B, LV, HH
८९	लेखापाल, जिल्हा शिक्षण प्रशिक्षण संस्था	BL.OA. OL, HH
९०	प्रकाशन सहाय्यक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	HH. OA, OL, BL, B, LV,
९१	शाळा समुपदेष्टा (सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद)	OA, OL, BL
९२	मुख्य लिपिक, (सामान्य शिक्षण/ प्राथमिक शिक्षण/ प्रौढ शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण संस्था/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था/	OL, OA, BL, OLA, B, LV, HH

१३	कला शिक्षक (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद/ बालभवन)	OA, OL, OAL, BL, HH
१४	कला निदेशक महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद), पुणे	OA, OL, OAL, BL, HH
१५	ग्रंथपाल, सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण संस्था/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था/ जिल्हा शिक्षण प्रशिक्षण संस्था	OA, OL, OAL, BL, HH
१६	सहाय्यक ग्रंथपाल	OA, OL, OAL, BL, HH
१७	आर्टिस्ट-नि-तंत्रज्ञ (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण संस्था/ महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद), पुणे	OA, OL, BL, HH
१८	कार्यालयीन सहाय्यक (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण संस्था), पुणे	OL, OA, BL, HH, B, LV,
१९	वरिष्ठ लिपिक (प्रौढ शिक्षण/ सामान्य शिक्षण/ प्रार्थमिक शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण संस्था/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था/ महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद), पुणे	OL, OA, BL, OLA, B, LV, HH
१००	लघुटंकलेखक (प्रार्थमिक शिक्षण/ सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे	OA, OL, BL, OLA, VH
१०१	पर्यवेक्षक (सामान्य शिक्षण)	OL, OA, B, LV, HH
१०२	उप लेखापाल (सामान्य शिक्षण)	BL, OA, OL, HH
१०३	लेखापाल (सामान्य शिक्षण/ प्रौढ शिक्षण)	BL, OA, OL, HH
१०४	लेखा सहाय्यक (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे	BL, OA, OL, HH
१०५	लेखा लिपिक (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे	BL, OA, OL, HH
१०६	प्रयोगशाळा सहाय्यक, सामान्य शिक्षण	OL, LV, HH
१०७	ग्रंथपाल (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे	OA, OL, OAL, BL, HH
१०८	सहाय्यक ग्रंथपाल (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे	OA, OL, OAL, BL, HH
१०९	फिल्म ग्रंथपाल (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे	OA, OL, OAL, BL, HH
११०	प्रयोगशाळा सहाय्यक (सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण)	OL, LV, HH
१११	ऑपरटर कम टेक्निशियन (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे	OL, OA, BL, LV, MW, HH
११२	डाटा एन्ट्री ऑपरटर (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे	OL, BL, LV, HH
११३	कनिष्ठ लिपिक (सामान्य शिक्षण/ प्रौढ शिक्षण/ प्रार्थमिक शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण संस्था/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक तंत्रज्ञान संस्था/ महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद), पुणे	OL, BL, LV, HH
११४	लेखा लिपिक (प्रौढ शिक्षण), बालभवन	BL, OA, OL, HH
११५	गायन वादक शिक्षक	OL, OA, OAL, BL, LV
११६	माळी/ मालन (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे	OL, HH, LV, B
११७	दत्तरी (सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे	OL, OA, HH, LV

११८	सहाय्यक दप्तरी		OL, OA, HH, LV
११९	शिपाई		OL, OA, HH, LV
१२०	पहारेकरी		OL, OA, HH, LV
१२१	रात्रपाळी पहारेकरी (सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे		OL, OA, HH, LV
१२२	चौकीदार (सामान्य शिक्षण/ महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण), पुणे		OL, OA, HH, LV
१२३	सफाईगार		OL, OA, HH, LV
१२४	पाणीवाला (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण)		OL, HH, LV
१२५	फिल्म ब्रेकर (महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण),		OA, OL, OAL, BL, HH
१२६	माळी (सामान्य शिक्षण)		OL, HH, LV, B
१२७	शिपाई/ मुकादम		OL, OA, HH, LV

Abbreviations Used :

BLA	= Both legs & Arms,
BA	= Both Arms,
OL	= One Leg,
BL	= Both Leg,
OA	= One Arm,
OAL	= One Arm & one Leg,
B	= Blind
LV	= Low Vision,
H	= Hearing,
MW	= Muscular Weakness,
OH	= Orthopedically Handicapped,
CP	= Cerebral Palsy,
LC	= Leprosy Cured,
VH	= Visually Handicapped,
HH	= Hearing Handicapped